

Chemisch onkruidbeheer op verhardingen

Geregeld krijgt CUMELA Nederland vragen over het onkruidbeheer op verhardingen, zeker nu er discussie is ontstaan over het verplicht stellen van een certificaat voor het gebruik van glyfosaat op verhardingen. We zetten een aantal van deze vragen voor u op een rij.

1. Welke technieken zijn er momenteel beschikbaar?

Technieken als vegen, branden, borstelen en heet water zijn al beschikbaar als alternatief voor de chemische bestrijding. Het afgelopen seizoen is daar hete lucht als techniek bij gekomen. Daarnaast is het gebruik van glyfosaat via Roundup Evolution toegestaan voor de professionele toepassing op verhardingen.

2. Wat zijn de risico's van chemisch onkruidbeheer?

Het risico van chemisch onkruidbeheer is dat het toegepaste middel niet alleen op de onkruidplant terecht komt, maar ook op de verharde ondergrond. Daardoor is er kans dat het middel als gevolg van een regenbui in de daarop volgende periode afstroomt naar het oppervlaktewater. In de Nederlandse oppervlaktewateren worden deze middelen aangetroffen. Dat is te herleiden tot gebruik in het buitenland en niet-professioneel en professioneel middelgebruik in het binnenland. De aangetroffen middelen veroorzaken problemen bij de inname van oppervlaktewater voor de bereiding van drinkwater. Bij de innamepunten geldt de wettelijke norm van maximaal 0,1 microgram middel per liter water. Om de afspoeling terug te dringen, heeft de nationale toelatingsinstantie Ctgb in februari besloten om met ingang van onkruidseizoen 2011 een bedrijfscertificaat verplicht te stellen bij het professionele gebruik van Roundup Evolution.

3. Waarom heeft CUMELA bezwaar gemaakt tegen dit verplichte certificaat?

De voornaamste redenen voor CUMELA Nederland om bezwaar te maken, zijn:

- De verplichting is opgenomen als verplichting op het gebruiksvoorschrift van één specifiek gewasbeschermingsmiddel. CUMELA is bang dat in de toekomst ook voor andere gewasbeschermingsmiddelen wordt geëist dat het bedrijf over een certificaat beschikt. Het is namelijk de eerste keer dat een certificaat is opgenomen in een wettelijk gebruiksvoorschrift.
- De toelating van het desbetreffende middel loopt af in 2012, waarna het opnieuw wordt beoordeeld. De kans bestaat daarom dat het certificaat in één seizoen moet worden afgeschreven. Daarbij komt dat opdrachtgevers de komende jaren geneigd kunnen zijn om te bezuinigen op het beheer van de openbare ruimte, terwijl de lasten voor cumelabedrijven die actief zijn in het chemisch onkruidbeheer stijgen.

Op de CUMELA-website (www.cumela.nl) vindt u de actuele stand van zaken met betrekking tot het bezwaartraject.

4. Wat betekent het bezwaar voor dit onkruidseizoen?

Het ingediende bezwaar heeft géén gevolgen voor het onkruidbeheer in dit seizoen. Ook dit jaar heeft u net als in voorgaande jaren te maken met de verplichte voorschriften uit de DOB-werkwijze (Duurzaam Onkruid Beheer). Dit betekent dat u als u chemisch onkruidbeheer toepast rekening houdt met de weersverwachting (de kans op een regenbui en de verwachte hoeveelheid) en de ligging van het te beheren oppervlak ten opzichte van het oppervlaktewater, kolken en rioolputten én dat u de gebruikte hoeveelheden middel registreert. Meer informatie over de verplichte DOB-werkwijze kunt u vinden op www.dob-verhardingen.nl.

5. Welke chemische technieken zijn toegestaan?

In de tabel op de pagina hiernaast is weergegeven welke toedieningstechnieken kunnen worden gebruikt conform het wettelijk gebruiksvoorschrift van middelen op basis van de werkzame stof glyfosaat. Er is onderscheid tussen basistechnieken die gekoppeld zijn aan een voertuig en handgedragen toedieningsapparatuur voor moeilijk bereikbare plaatsen. Bij voertuiggedragen apparatuur is selectieve inzet door middel van sensoren of vergelijkbaar een vereiste. Het volvelds spuiten van terreinen door middel van bijvoorbeeld het gebruik van een spuitlans is al een aantal jaren verboden. De toepassingscriteria zijn uitgesplitst per type toedieningstechniek op basis van de mate waarin ze alleen het onkruid raken (selectiviteit). Apparatuur waarbij minder middel naast het onkruid op de verharding terecht komt, heeft minder inperkingen qua inzetbaarheid (meer werkuren).

6. Wat wordt verstaan onder 'moeilijk bereikbare plaatsen'?

Moeilijk bereikbare plaatsen zijn plaatsen binnen het te behandelen oppervlak waar de toepasser met 'op een voertuig gemonteerde toedieningsapparatuur van glyfosaat' niet of moeilijk bij kan, zoals: direct naast obstakels als lantaarnpalen, verkeersborden en straatmeubilair, onder geparkeerde voertuigen, direct naast muren of afrasteringen grenzend aan verhardingen of bij ongelijk liggende verhardingen en goten. Van deze uitzonde-

Toegestane toedieningsapparatuur op verharding met bijbehorende toepassingscriteria

Omschrijving	Merk- en modelnamen	Toepassingscriteria ¹
Voertuiggedragen apparatuur		
Standaard sensorgestuurde spuiten	Weed It, Weedseeker, Selectspray of vergelijkbaar ²	Inzetbaar als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is.
Innovatieve sensorgestuurde spuiten	Weed It model 2006 MkII of vergelijkbaar ³	Inzetbaar als vijftien uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is.
Onkruidbestrijkers	Greentouch, Rotofix of vergelijkbaar	Inzetbaar als zes uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is en inzetbaar op bepaalde spuitvrije zones
Schijfvernevelaars op spuitboom	Mankar 50/110EL Selekt en Varimant aanbouwmodellen, Agricult LaagVolumeSpuut of vergelijkbaar	Inzetbaar mits selectief toegepast en als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is
Handgedragen apparatuur (moeilijk bereikbare plaatsen)		
Spuitleans gekoppeld aan rugspuit of reservoir op een voertuig	Diverse	Inzetbaar als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is.
Handgedragen schijfvernevelaar	Micro Mantra, Mini Mantra en Mini Mantra Plus, OnkruidLans of vergelijkbaar	Inzetbaar als 24 uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is.
Aanstipapparatuur en strijkers	Selector, Selectielans, handgedragen strijkapparatuur of vergelijkbaar	Inzetbaar als zes uur vooruit de kans op neerslag kleiner gelijk 40 procent is en inzetbaar op bepaalde spuitvrije zones

¹ Het hoeveelheidscriterium van 1 mm neerslag is niet uitgesplitst per techniek

² Sensorgestuurde spuiten waarvan de selectiviteit overeenkomt met een breedte per sensordop van 20 tot 25 centimeter.

³ Sensorgestuurde spuiten waarvan de selectiviteit overeenkomt met een breedte per sensordop van acht centimeter.

ringsregel mag ook gebruik worden gemaakt als het voertuig (vierwielige quad, kleine trekker of vergelijkbaar) logischerwijs niet of moeilijk naar of over het desbetreffende verhardingdeel kan worden gereden. Belangrijk hierbij is wel dat op deze plaatsen selectief en terughoudend wordt gespoten met een spuitlans, omdat anders het gebruiksmaximum snel wordt overschreden.

7. Wat is het gebruiksmaximum op verhardingen?

Op halfopen verhardingen - trottoirtegels, straatstenen en ZOAB - mag op jaarbasis maximaal 720 gram glyfosaat per hectare verharding worden gebruikt en maximaal 360 gram glyfosaat per hectare per werkkronde. Daarnaast mag maximaal één procent van het areaal gesloten verhardingen (asfalt, beton) in de werkopdracht(en) chemisch worden behandeld. Eventuele toepassing van glyfosaat op onkruid langs randstroken van gesloten verhardingen of op onkruid dat groeit in gaten van gesloten verhardingen valt onder het gebruiksvorschrift 'maximaal twee procent concentratie' bij spuittoepassing of vergelijkbaar bij aanstrijken of aanstippen.

Er mag in uitzonderlijke gevallen worden afgeweken van het maximum glyfosaatverbruik per hectare per jaar wanneer veiligheidsvoorschriften aantoonbaar verplichten tot bestrijding en chemische bestrijding de enige mogelijkheid is (bijvoorbeeld op locaties waar 'open vlam'-methoden of draaiende motoren niet toegestaan zijn of wanneer langsrijdend verkeer gevaar oplevert voor uitvoerend personeel en handwerk daarbij niet realistisch is). Wanneer de veiligheidsvoorschriften daartoe verplichten, mag op halfopen verhardingen maximaal 1440 gram glyfosaat per hectare per jaar worden gebruikt.

8. Hoe bepaal ik het te beheren oppervlak?

Voor het bepalen van het jaarlijkse gebruiksmaximum wordt uitgegaan van de volgende te beheren oppervlakte:

De oppervlakte verhardingen waarop op chemische wijze onkruid wordt beheerd vanuit wettelijk en contractueel perspectief. Dit is inclusief alle oppervlakte halfopen verhardingen waarbij alle oppervlakte van de niet-sputtenlocaties (taluds, éénmeterzone langs oppervlaktewater, éénmeterzone rond kolken) wordt meegerekend. Exclusief:

- de oppervlakte gesloten verhardingen;
- de oppervlakte open verhardingen (grind, grasbetonstenen, zand, schelpen, et cetera).
- de oppervlakte verhardingen die afspoelt naar een punt in stromend oppervlaktewater dat via een open verbinding tien kilometer stroomopwaarts ligt van een innamepunt voor drinkwaterproductie;
- de oppervlakte verhardingen waaraan expliciet de opdracht is gegeven dat onkruidbestrijding op die verharding volledig chemievrij dient plaats te vinden;
- de oppervlakte verhardingen die op initiatief van de opdrachtnemer chemievrij wordt beheerd.

De opdrachtgever is verplicht bovenstaande informatie richting opdrachtnemer te verstrekken door middel van een plattegrond, kaart, et cetera.

9. Op welke vlakken is nog innovatie mogelijk?

Allereerst is er de aandacht voor preventieve maatregelen. Daarbij is de aandacht gericht op het ontwerp van verhardingen met minder voegen en het gebruik van sluitstukken bij obstakels. Daarnaast is er nog ruimte in het optimaliseren van bestaande technieken op het gebied van middel- en energieverbruik en het ontwikkelen van nieuwe technieken. Tevens zijn er mogelijkheden om niet-chemische en chemische methoden te combineren (geïntegreerd beheer).

Maurice Steinbusch secretaris agrarisch loonwerk